

Chýlí se válka k své- mu zakončení?

PRO POKROK UPRAVIL OTAKAR CHARVAT

VELKÁ OFENSIVA Angličanů, jež zahájena byla po velkých úspěších Rusů na východní frontě, považována je všeobecně za předzvěst zahájení mocného náporu armád spojených na všech frontách. Centrální mocnosti ocitnou se v ohni a nebudou moct jenom bojovat v těch místech, které pro boj si vyvolily a kde dostatečný počet vojska soustředily, jako v minulosti. Tu je přirozeno, že vyskytla se otázka: Chýlí se válka k svému zakončení? Bude ofensiva spojených mít takovou sílu, aby způsobila porážku centrálních mocností a vytlačila jejich vojska ze zbraného území?

Snad je příliš brzy odpovídat na tuto otázku, která se ohýváje na rtech milionů, ale přece jenom je možno učiniti jisté odhady, jaký asi může být důsledek spojené ofensivy mocností čtyřdohody na všech důležitých frontách evropské válčné arény. Abychom si učinili úplný obraz toho, co dnes se nám v Evropě jeví, musíme si povšimnouti důkladněji ruské ofensivy, která nebyla posud zastavena, ačkoli v posledních dnech neměla takových úspěchů jako po svém zahájení.

vojenských vojsk na řece Somme. Němci u Verdunu ale dosud pokouší se prorazit francouzskou linii, ačkoli jsou to malé naděje na takový úspěch. Rakouský útok na italské frontě byl téměř obrácen v níže náporu Italů, který dosud zastaven nebyl.

Rakušané a Němci napadli obrovskou silou společně loňského roku Rusko ve snaze odstraniti je jako válečného činitele. Neúspěch o tom sporu, že docílili pozoruhodného úspěchu. Ale neodstranili Rusko jako válečného činitele, ježto hlavním ruským armádám podařilo se uniknouti velké porážce a hromadnému zajetí. Na konci této kampaně německý a rakouský tisk prohlásil, že Rusko bylo tak zdevastováno, že nevzpamatuje se až za několik let. Časopisy slibovaly, že mír uzavřen bude hned po té, jak prorážena bude cesta Balkánem, neboť pak Anglie bude přinucena k povolnosti s ohledem na ohrožení Egypta a Indie.

Zničením Srbska ale nebyla otevřena cesta do Egypta a ruský útok v Malé Asii učinil konec tureckým nadějím, že spojené německé a turecké armády budou schopny provést útok na Suezský průplav. Ani porážka Angličanů u Kut-el-Amara nezměnila situaci. Turecké armády budou nuceny nyní v Malé Asii vésti jenom defenzivní kampaň.

Francie měla býti pokorena u Verdunu. Ale ani to se dosud nestalo. Vystupuje tu Rusko znovu jako záchránce, docíluje velikých vítězství a tím nově naděje na konečné vítězství spojených. Rusko prokázalo, že není zničeno a že Německo bude ještě jednou nuceno, bude-li schopno tak učiniti, poslati svoje armády na záchramu Rakouska, jehož vojenská síla stále ochabuje. Rakousko stane se přítěží Německa nyní spíše nežli pomocníkem, ježto Německo nebude schopno poslati mu pomocná vojska na záchramu.

Německo poslalo značné množství vojska ze své východní fronty na frontu západní. Toto vojsko nebylo posláno k Verdunu, jak by se všeobecně mělo za to, ale bylo rozděleno podél fronty, čelící proti Angličanům, v očekávání mocného náporu armád spojených. Teutoni měli za to, že Rusové nebudou schopni zahájit ofensivu ve velkém měřítku v tomto roce. Měli za to, že ruská ofensiva počítá-li se na ni, zahájena bude až v prvních měsících roku příštího. Mezitím mělo býti od straně nebezpečí velké ofensivy spojených na západní frontě.

Tím poskytnuta byla Rusku příležitost, aby vyzkoušelo svoji sílu. Rusko této příležitosti se chovalo. Když Rusko zahájilo ofensivu, nalezlo rakouskou linii značně oslabenou. Rakušané, kalkulující jako Němci na ochromení Ruska, poslali značné vojska na frontu italskou. Rakouská síla na východní frontě odhadována byla na 600.000 až 800.000 mužů. Rusové zahájili ofensivu silou, která byla odhadována od 1.500.000 do 2.000.000 mužů. Právě od zahájení gigantického zápasu Teutoni neměli dostatek vojska k udržení svých linií na východě.

Není pochybnosti o tom, že ruská ofensiva a anglo-francouzská ofensiva, k nimž brzy připojí se ofensiva na Balkáně, značí novou fázi v přítomné válce. Spojenci učinili dalekosáhlé přípravy pro letní kampaň. Mocný jejich nápor na západě tomu nasvědčuje dostatečně. Byli mnozí, kteří stále byli nakloněni věřiti tomu, že spojení nezahájí ofensivu dříve, než až na jaře příštího roku.

Ale pro ofensivu spojených velkého zápasu nebylo doby tak příhodné jako nyní. Němci stratili u Verdunu kolem 350.000 mužů. Rakouské ztráty v posledním měsíci byly více jak 400.000 mužů. Teutonské armády oslabeny byly o 750.000 mužů. Francie v této době měla ztratit 2.000 mužů, Itálie 150.000, Anglie 100.000 a Rusko

Generál Pershing v polním staně. Vůdce americké trestné výpravy v Mexiku, generál Pershing (na levě), se svým pomocníkem, kapitánem Ryanem, před hlavním polním stanem v Namiquipa.

200.000. Tyto ztráty byly ale rozděleny mezi čtyři velké mocnosti místo dvou. Anglie, Itálie a Rusko nemají doposud posledního svého muže ve zbraní jako centrální mocnosti. Rusko sotva kdy přijde do takového stavu, aby bylo nuceno povolati poslední rezervy do zbraně.

Rusko se svou nevyčerpatelnou zásobou mužstva je schopno ukáti opětě svoji vojenskou sílu tohoto léta. Není pochybnosti o tom, že Rusko pokusí se dokázati to, co slíbilo a čeho neměti publicisté se obávali. Německo bude nuceno zase počítati se "šlovanským nebezpečím." Domýšlelo se, že toto nebezpečí jest od straně, ale Rusko se vrátilo. Německo obětuje tisíce svých vojáků v bojích proti Francii a Anglii, majíc za to, že v tomto směru hrozí mu nebezpečí. Ale ochromené v této válce sledují, že nebezpečí je v Rusku, očistěním od německých a jiných vlivů, obrozením k novému životu, silnějším než kdykoliv před tím, jehož obyvateľstvo vzrůstá v milionech a jehož území není téměř koncem.

Ofensiva spojených, budoucí jí provázeti dále úspěchy jako v posledních dnech, uspoší konec války. Německo, značně vyhladovělé a finančně zruinované, bude nuceno uznáti, že další zápas byl by zápasem sebevraždícím a bude nuceno hledati uzavření míru za podmínek, které diktovati budou spojení. Spojenci dokonce připravili se pro tuto velkou ofensivu a hodlají v Německu naznačiti, že nemají se dále spol-

hatí na sílu svých armád, kterou považovali za nezolátebnou. Spojenci přesvědčili Německo, že vyrovnaní se mu nyní v síle a že další německé úspěchy jsou nemožnými. Z těchto důvodů možno říci, že úspěchy spojených v přítomných nápořích budou krokem k míru. Němci domýšleli se, že zahájení ruských armád, záření Srbska a Černé Hory a nápor u Verdunu byly náběhy k míru, ale mylili se. Spojenci, kteří mají poruce mnohem větší zdroje než centrální mocnosti, rozhodli se vésti válku až do zdemolování pruského militarismu. Nikdo jistě nebude pochybovati o tom, že splní svůj slib do posledního písmenka.

MEXIKO JE PRO VALKU PŘIPRAVENO.

Mexická připravenost pro válku se Spojenými Státy je dobrá, díváme-li se na stav mexické armády s mexického hlediska. Mexická armáda je jedinou svého druhu na světě. Má více generálů v poměru k rudoým vojákům, než je ve zbytku se Spojenými Státy nebo v Evropě, ale to nikterak nemá zvláštního významu na schopnost mexického vojska. Čím více má důstojníků, tím lépe armáda je připravena k zápasu. To prokázáno bylo v banditském vedení války v posledních pěti letech.

Není o tom sporu, že v mexické armádě je pravý demokratický duch. Prostý peon má příležitost stát se generálem právě tak dobře jako ten, který získal si vojenského včeláka Villa vyšimul se

na generála z vůdce banditů. Podobné celá řada jiných vůdčů rot banditů, která prokázala vojenský talent primitivního druhu, hoďící se pro vedení války v Mexiku, stala se generály. Asi tři čtvrtiny generálů a podřízených jim důstojníků v revolučních armádách mexických, které připojeny byly k armádě Carranzové, vyšly z třídy peonů. Pravidelně tito vojenští vůdci přisvojili si vlastní svoji strategii a ukázali pozoruhodnou schopnost v loupežích a plěnění.

Mexický peon je dobrým bojovníkem a bylo by omylem, kdybychom měli za to, že v osobní statečnosti nevyrovná se americkému vojákovi. Co amerického vojáka činí silnějším, je lepší vypravění a výcvik v moderním vedení války. Není přesně známo, jak mnoho vojska Carranza má v pohotovosti, ale jistě shromážditi může v době poměrně krátké nejméně 100.000 mužů k okamžité akci.

Za prezidenta Diazem mexická armáda byla nepřetržitě se pohybující tělesem a její hlavními záměry bylo potlačovati revoluce nesené zárodku rebelií a udržování různých států v poslušnosti k centrální vládě. "Reservistas" byli vojenským tělesem, podobným milicii ve Spojených Státech. Tato vojenská organizace byla vytvořena generálem Bernardem Reyesem v době, kdy tento byl ministrem války. Generál Reyes získal si dobrý rekord v bojích proti francouzskému vojsku i proti revolucionářům, kteří z počátku nejvíce valně četli uznati autoritu Diazovu. Reyes ustanoven byl ministrem války částečně pro svůj vliv v severním Mexiku a částečně též pro svůj talent pro vojenskou organizaci.

Diaz nepohlížel ale příliš příznivě na Reyesovy ambice a zvláště nelibě nesl vzrůstající sílu "reservistů". Diaz vládl železnou rukou a nebylo jeho zvykem příliš mnoho se rozmýšleti, jestliže spatřoval v něčem nebezpečí. Ještě za úřadování Reyese vydal rozkaz, kterým tito "reservisté" byli rozpuštěni.

Reyes vzdal se místa v kabinetě a byl ustanoven guvernérem státu Nueva Leon, kde jeho síla byla značně velkou. Diaz nelibě pozval vzrůstající jeho sílu a poněvadž počítal vždy do budoucnosti, přimlil jej, aby vydal se do Evropy a tam studoval poměry v jiných armádách. Reyes přijal toto vnučené vymanství tak ochotně, jak jen bylo možno. V těch dobách nebylo radno odepírati něco Diazovi.

Když vypukla Maderova revoluce, Reyes vrátil se do Mexika. Maderisté ale neměli jej příliš v lásce a Reyes byl přinucen znovu opustit Mexiko. Odešel se do Texasu a později překročil pomězi s hrstkou mužů. Mexiko v té době si přišlo ale míru a Reyes nezískával mnoho nových přívrženců. Hned na počátku bylo patrné, že jeho revoluce proti Maderovi se nesetká se zářem. Byl dopaden a uvězněn v Mexiko Městě. Uhlíd později ze žaláře, ale zahynul, když vpolu s Felixem Diazem po-

stupovali proti paláci. Mexická vláda, pokud je zorganizována moderní vojenské základně, vlastně dilem jeho.

Když Diazova síla ochabla do míry, že jeho odstranění bylo téměř neodvratné, někteří z vyšších vojenských důstojníků snažili udržeti armádu jako spojené vládě Carranzové, vyšly z třídy peonů. Pravidelně tito vojenští vůdci přisvojili si vlastní svoji strategii a ukázali pozoruhodnou schopnost v loupežích a plěnění.

Když generál Huerta nechtěl diktátorství nad Mexikem, mnozí z vysokých důstojníků odešli se přimlouti a připojili se k vyšší revolučnímu hnutí. To byla hlavní příčina, proč vojenská síla Huertova nebyla silnou a proč jeho armády byly poraženy armádami Villovým a Carranzovými, které získaly celou řadu zkušených důstojníků.

Mexické vedení války je značně rozdílné od ostatních. Mohli bychom nazvati je za barbarské všeobecně, kdyby nebylo čestných výmink. Jednotlivé oddíly nepodléhají si stejné. Některé zachovávají jakás takás vojenská pravidla, ale jiné nemají ohledu k žádným pravidlům. Velmi často se stává, že po skončení bitvy zajati z nepřátelského tábora jsou zařazeni do vítězné armády a bojují se stejnou chutí proti svým bývalým stoupencům jako ostatní. Zdá se, že mezi revolučními stranami v Mexiku jsou velmi malé rozdíly. Je mnoho vojáků v Mexiku, kteří bojují při té straně, která je zjedná a je jim zcela lhostejno, za co se bojuje.

Když pohasínala Villova hvězda v září hvězdy Carranzovy, značná část jeho stoupenců připojila se k vládní armádě. Carranza vytvořil značné silnou armádu, které je náležitě. Ve skutečnosti ale nejedná se o armádu sjednocenou, nýbrž o několik armád, jejichž generálové uznali Carranza za svého vládu jenom z toho důvodu, že cítili nutnost nějaké ústřední moci.

Zapata nikdy neuznal autoritu Carranzovu a je dosud otázkou, zda by v případě vyhlášení války mezi Carranzou a Spojenými Státy připojil se ku vládním vojskům a považoval Spojené Státy za společného nepřítele. A kdyby se tak stalo, pak jistě Carranza předem byl by nucen uznati jeho kontrolu ve státě Morales a jiných krajích jižního Mexika, kde jeho roty operují.

Dvěmi hlavními postavami v Carranzově armádě jsou generál Alfaro Obregon a generál Pablo Gonzalez, ačkoli ve spojení s pomocnými záležitostmi více slyšíme o generálu Treviňovi. Je-li úmysl Obregonovým zmocniti s diktátorství, je těžko říci. Mnozí prohlašují, že nebylo by to nicméně povolným v Mexiku, kde vlastně Carranza událost považována byla by za přirozený vývoj věci. Obregonovi dostalo by se pomoci především v jeho vlastním státě Sonora a v jiných sekcích Mexika, které nejsou příliš osobnosti Carranzovou nadšeny.

Gonzales ukázal pozoruhodnou schopnost jako vojenský vůdce. Byl mlynářem v malém městečku Monclova, když revoluční nesnáze povstaly. V době, kdy hvězda Villova stoupala a kdy vítězství u Torreónu zdálo se němu z něho diktátora severního Mexika, Gonzales postavil se proti tomu, aby Villa vstoupil na jeho vlastní území, počítaje v to Tampico. Tampico pak dohl na armádě Huertově bez Villovy pomoci.

Carranza, jak se vyrozumívá, spoléhá se na Gonzalesa, že převál plány Obregonovy. Pokud bude možno Carranzovi oba tyto vůdce udržovati proti sobě, bude moci si zachovati ústřední autoritu. Generál Obregon v přítomné době zaujímá mnohem vyšší místo, než Gonzales, a v případě války Mexika se Spojenými Státy, stal by se hlavní vojenskou osobností v Mexiku.

Jak už svrchu podotčeno, není přesně známo, jak velkou je mexická armáda a jaké je její vypravění. Pravidelně žbítce jsou přeháněny, ale at jakkoliv je velkou Carranzova armáda, tolik je jisto, že většina jí nalézá se nyní v severním Mexiku. Nemá se za to, že bylo ponecháno dostatek vojska k obraně Mexiko Města, když Spojené Státy se rozhodly vy-

DELOSTŘE LECTVO Z NEW MEXIKA V ČINNOSTI.

Roswell baterie proslulá d'elostřelecká organizace národní gardy v New Mexiku, která nalézá se nyní v aktivní službě na mexickém pomoci.